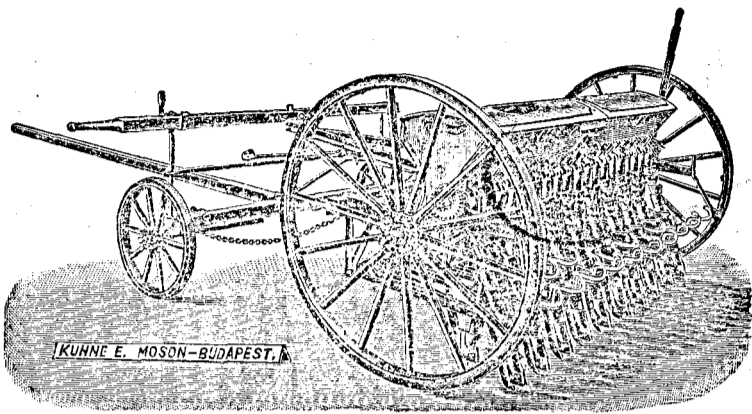

ERDÉLYI GAZDA

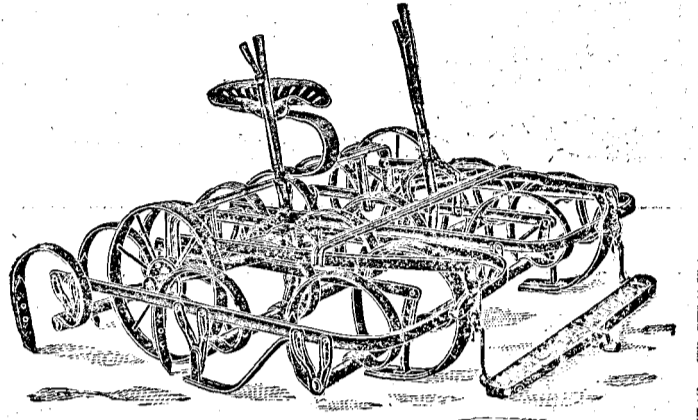
XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVAR, 1910 Március 20.

12. SZÁM.

A tavaszi idényre: mindennemű talajmivelőeszközöket, Campbell-tömörítőket, Osborne tárcsásboronákat, rugós-fogas porhanyítókat,

sorvetőgépeket, speciális répamagvetőgépeket, láncos trágyaszórógépeket, tejgazdasági cikkeket

elsőrendű kivitelben szállít: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Mosonban.**

Főraktár: BUDAPEST, VI, Váci-körút 57 a.

2012

Fiókraktár: Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhelyt

Elsőrendű, megbízható minőségben szállít államilag ólomzárolt lucerna- és loheremagot, tavaszi búzát, koránérő és bőtermő vető-zabot, bükköny, baltacim, répa-mag stb. vetőmagvakat.

Mintázott ajánlattal készséggel szolgálunk.

2336

Fiókok:

Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Gyergyó-Ditró és Gyergyószentmiklós.

Báró Kemény József Hungaria Gépgyár betéti társaság D É V A.

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolaj-motoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalomok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilon javítására.

Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

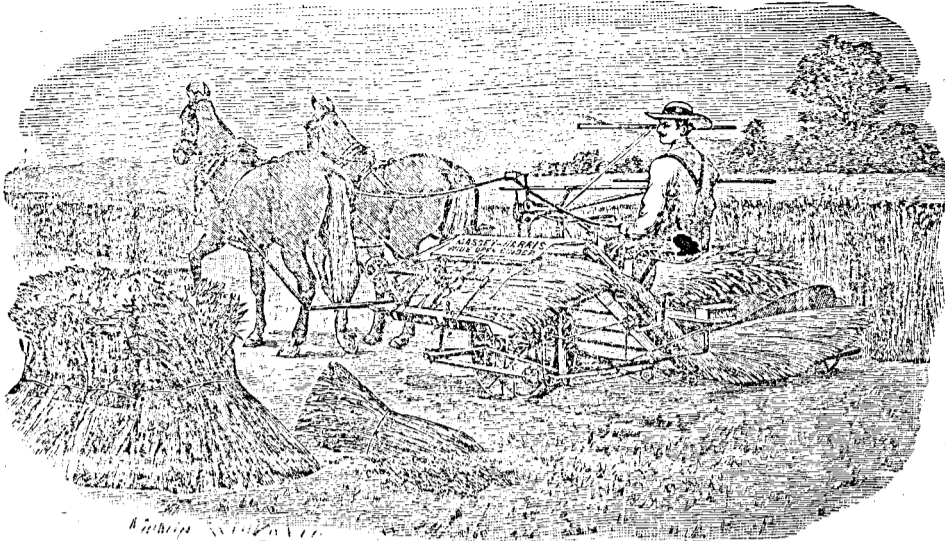
Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselése

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Massey-Harris & Co. fűkaszaló és aratógépgyar.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Arjegyzéket és árajánlatot kívánatra szívesen küld a

2370

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,

V. Alkotmány-u. 23.

Eladó SZŐLŐVESSZŐ és BOR.

Szokványminőségű **500.000** darab I. osztályu **Riparia Portalis**

sima, teljesen jégverésmentes s oly tökéletesen érett, hogy a levél nagy része citromsárgán magától hullott le az ősz folyamán.

150.000

drb. I. és II. oszt. gyökeres. I. oszt. 1000 drb. 14 frt., 5000 drb. vételénél 13 frt., 10000 drb.-nál 12 frt., II. oszt. 1000 drb. 8 frt.

Rupestris Monticola, Vitis Solonis sima és gyökeres.

Delaware

vessző ára sima: I. oszt. 100 drb. 2 frt. 50 kr. 1000 drb. 20 frt., II. oszt. 100 drb. 1 frt. 20 kr., 1000 drb. 10 frt. (háziilag való gyökereztetésre). gyökeres 100 drb. 8 frt., 1000 drb. 70 frt.

Bor ára hl.-ként: 1909. évi 60 K., 1906. évi 70 K., 1905. évi 90 K.

E direkttermőt, melyet permetezni s kénporozni nem szükséges s amely bármily szigorú telet fedés nélkül is kibír, arjegyzékem részletesen ismerteti.

Annak igazolására, hogy e direkttermőből (amely pedig a múlt évi ismeretes rossz termés mellett is nagy átlagban több mint 1/2 litert adott tőkénként lehuzottan s nem mustul számítva) okszerűen szüretelve s

megfelelően kezelve borát, milyen értékes minőséget lehet produkálni (az érte elérhető ár különben maga is elég fényes bizonyíték) bárkinek — feltéve hogy e lapra hivatkozik — mintául 1/10 literes dobozzal ingyen és bérmentve küldök. Több évi minta 40 fill. dobozonként, mely összeg bélyekben küldhető be. 1/4 liter 1 K bérmentetlenül.

Európaiak.

Sima: Chasseles blanc és Chasseles rouge.
Gyökeres: több bor- és csemegefajtában.

Érmelléki bor.

Saját termésű fehér és vörös több évjáratból 40-től 50 K.-ig. 1/10 liter minta ingyen.

Bor- és vesszőarjegyzék ingyen.

Jelentékeny mennyiség közvetítését díjazom.

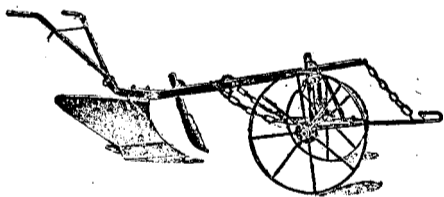
Veszek:

Ezerjő, Kövi Dinka, Olasz Rizling Chasselas szokványminőségű gyökeres hazai vesszőt. A vétel saját tisztán ültetett szőlőm hiányainak pótlására történvén, csak is garantált fajtisztaságú s fajazonos vesszőre reflektálok. Cserébe is elfogadom sima európai Chasselas, sima és gyökeres Riparia, Rupestris vagy Delaware vesszőt.

2412

Söpjng Endre,

szőlőbirtokos. Székelyhid. (Biharmegye.)

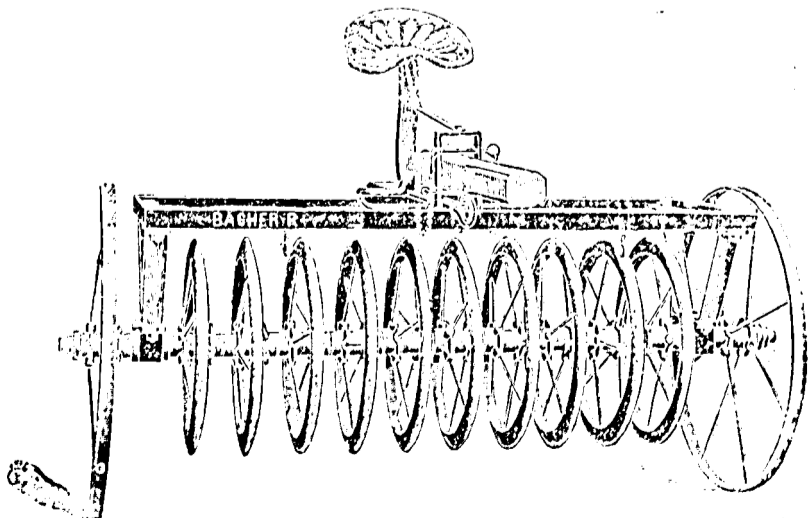
A valódi Bächer-féle törhetetlen fejű

„Acélekék“

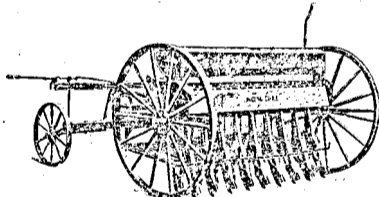
ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőnek vannak elismerve.

Campbell rendszerű allalajtömörítők, Társcsás boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olesó ár és teljes szavatosság mellett.

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

A „Melichár“-féle

„Unicum Drill“

a gazdák kedvenc vetőgépe. Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartosság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

2015

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalaná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bächer-Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

== Szücs Zsigmond ==

Arjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Tavaszi vetés II. Gáspár József.	135
Újabb tapasztalatok boraink szesztartalmáról. Dr. Baintner Ferenc.	136
Küzdelem a sertésvésszel. Medveczky Károly.	137
Kisebb szakközlemények.	133
Irodalmi szemle.	138
Egyleti élet.	138
Kormányintézkedések.	139
Vegyes közlemények.	139
Hirdetések.	

Tavaszi vetés.

II.

Ha a tarló törés és őszi szántással a talajt előkészítettük, tavasszal vetés alá csak kivételesen szántunk. A vető szántás mellőzésével megtakarítjuk a fogatos erőt, visszatartjuk a talaj nedvességét és eleget teszünk a Campbell elméletnek is, amennyiben a talajnak az a része, mely a gyökerek tulnyomó részének felvételére szolgál, a hosszú fekvés alatt a legideálisabb állapotát éri el annak a tömörítettségnek, melyet a legtökéletesebben szerkesztett talajtömörítéssel sem lehet elvégezni.

Ha azonban abban a kivételes állapotban van talajunk, hogy a tavaszi vetés alá feltétlen meg kell szántani, pl. a szárazság vagy a sok eső miatt ősszel nem végezhetünk jó munkát, nagyon eltarackosodott, vagy elgyomosodott a talaj, melyen a porhanyítókkal, gyomirtókkal, nemcsak hogy nem irtjuk ki a gyomokat, de a tarackos talalon elősegítjük a tövissek elszaporodását a földalatti indák elosztása által: a szántást gyorsan végezzük s minden nap csak annyit szántunk meg, amennyit azon a napon bevetni és elboronálni képesek vagyunk.

Sok gazdának van az a rossz szokása, hogy tavasszal több napon át szántat s csak azután, ha a bevetni szándékolt egész terület megszántotta — némelykor 4-5 nap múlva a szántás után — fog hozzá a vetésnek. Az ilyen — sokáig nyitva hagyott — szántáson éppen az a rész szárad ki a legjobban, a hová a vetőmag kerül, mely körülmény nemcsak a csirázásban, de a kikelt növény fejlődésében is éreztetni fogja káros hatását. A kiszáradt

talajba vetett mag hiányosan fog kikelni, a vetés pedig lassan gyarapodik, mely miatt a várt eredményt már ennél az oknál fogva sem hozhatja meg a talaj.

Akár szántással akár porhanyítókkal, gyomirtókkal (Grubberek. Extirpatorok) készítettk elő a talajt a vetőmag befogadására, gondoskodni kell az elvetett mag alátakarásáról, melynek helytelen alkalmazása — tapasztalat igazolta be — éppen olyan káros az eredményre, mint a mag hiányos csirázó képessége, vagy rosszul végzett talajmivelési munka. Az alátakarásra nézve az elmélet azt mondja: nagy magot mélyebben kis magot sekélyebben hozunk a föld alá. Ez az elmélet nem fedi mindenben a gyakorlatot, vagy legalább is nem így, általánosságban szólva, mert gyakran van reá eset, hogy a kis magvakat is mélyen kell alátakarni. Ha ugyanis tavasszal korán vetek, amikor a nedvesség még a talaj felszínén van, nem huzódott mélyre, elég mélységre jut a mag, ha átmérőjének kétszeresét tevő vastag földtakaró alá kerül. Ha azonban a vetést később ejtem meg, melyet vagy az időjárás kedvezőtlen volta miatt kellett tennem, vagy pedig a mag természete kívánta a késői vetést, (tengeri, köles, hajdina) a magtakarást mélyebbre irányítom, mert a nedvesség is mélyebbre hatott s a mag a csirázás feltételeit csak ott a mélyben találhatja fel. A felső része ugyanis a talajnak a hosszú idő alatt kiszáradt s ha oda kerül a mag — a szokott mélységre — nem kap elég nedvességet, nem fog kicsirázni. A mag alátakarás mélységét tehát nemcsak a mag nagyságához, hanem a talaj nedvességi állapotához és az időjáráshoz is, kell alkalmazni. Ezek szerint a korai vetésnek, midőn a nedvesség még a felszínen van s a talaj kiszáradása lassu: sekély alátakarást adunk. A kései vetést ellenben, amidőn a nedvesség mélyebbre hatolt s a talaj felszínén esőzések után is hamar kiszárad: mélyebben hozzuk a föld alá. Ennélfogva megtörténik, hogy a későn vetett: köles, mohar, lóhere vagy lucerna magvaknak, melyek különben, mint apró magvak sekély alátakarást kívánnak, 4-4 cm. vastag földtakarót is kell adnunk, holott a korai vetésű lóhere, lucerna 5 mm. földtakaróval is megelégszik.

A magot a vetőgép az elosztással egyidejűleg alá is takarja, melynek mélységét a gazda

tetszése szerint irányíthatja. A kézzel vetett magot fogasolás útján juttatjuk a kellő mélységre. A fogasolással az árpa, zab, rozs, buza stb. s az ezekhez hasonló nagyságu magvak, a korai vetés alkalmával természetöknek megfelelő mélységre hozhatók a talajba, az ezeknél kisebb magvak alátakarására, a milyenek a lóhere, lucerna, mohar, köles stb., a tövis-boronát, a legkisebbekre pedig a hengert használjuk.

A tövisboronának és hengernek az alátakaráson kívül a vetési munkálatok során más szerepe is van.

A tövisborona, ha géppel, ha kézzel végeztük a vetést, soha sem nélkülözhető, ugy a vetőgép, mint a fogasolás után ugyanis mindig szokott egy-egy mag takaratlan maradni, ezeket a tövisborona alátakarja; eközben porlassza a rögöket, elsimítja, elronázza a talaj felületét, melynek laza porhanyóságán keresztül a nedvesség elpárologása akadályra talál, s ennélfogva a tövis boronálással még a talaj víztartó képességét is fokozzuk.

A hengerezés, mint a vetésre végzendő utolsó talajmivelési munka, a répa és a sekélyen takart apró magvak vetése után feltétlen szükséges; szükségesnek tartom a hengerezést továbbá az olyan vetések után is, melyek talaja a télen trágyázott meg, a trágya alátakarására pedig a vető szántás használtatott fel. Az első két esetben a hengerezés a magvak csirázását siettet és biztosítja, a második esetben pedig elősegíti a trágya elkorhadását. Egyébiránt pedig azt tapasztaltam, hogy a hengerezés bármely magvetés után tavasszal jó hatással van s az a kiszáradás, mit az elméletből tudunk, melyet a hajszálcsovesség beállításával idéz elő, oly kismérvű, hogy a legszárazabb időjárás mellett sem jöhet számításba.

Ha a korai vetések után közvetlen, a talaj nedvessége miatt hengerezni nem lehet, várjunk addig, míg a vetés jól kikelt, megerősödött s akkor hengerezzünk, ebben az esetben nem csak azért, hogy az itt-ott megmaradt rögöket szétnyomjuk, elporlasszuk, hanem elegyengetve elronázza a talaj felületét, előkészítsük a kaszáló és aratógép munkájára az utat.

Gáspár József.

(Vége.)

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK

MAGVAK

SZOVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása.

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

Ujabb tapasztalatok boraink szesztartalmáról.

Mióta a tápszervizsgálati kémia az élelmi és élvezeti szerek hamisítása elleni védekezés egyik legfőbb eszközévé lett, mind több és több adat gyűlt egybe arra nézve, hogy a mezőgazdasági termények összetétele nagy ingadozásnak van kitéve, melyet sok tényező befolyásol. Így pl. a talaj, a művelési mód, de különösen az időjárási viszonyok.

Mezőgazdasági termény a bor is, innen van, hogy az említett tényezők mindenike lényegesen befolyásolja a borok összetételét úgy, hogy az egyes évek termései még ugyanazon talajon is feltűnő eltérést mutatnak összetételükben.

A mezőgazdasági termények minőségét befolyásoló tényezők közül különösen a borra nagy hatással vannak még a különböző növényi betegségek is. A 90-es évek elején pl. midőn a peronospora az országban nagyobb mértékben fellépett, voltak természetes borok melyek alkoholtartalma 5%-ra süllyedt le és a peronosporás szőlőből szűrt bor egyéb alkatrészei is teljesen abnormalisak voltak. Az elmúlt évtizedben szintén hangzott fel panasz a peronospora elterjedése miatt s azon termelőnek aki nem védekezett kellőképpen a baj ellen egészen abnormalis összetételű bora termelt. Megtörtént azután, hogy két szomszédos szőlőbirtokos bortermésének összetételében óriási különbség volt észlelhető, az egyik bortermelő borában, minthogy idejekorán védekezett csaknem kétszerannyi szesztartalom volt, mint a másik bortermelőjében aki a peronospora elleni védekezést elmulasztotta.

Az előbbieken említett tényezőkhöz kívül tehát az időjárás, a talaj, a művelési mód, a különféle növényi betegségek, van még egy mely az évjárat borainak vegyi összetételére sőt jellegére nagy befolyást gyakorol, s ez a must erjedését előidéző élesztő.

A must erjedésénél rendszerint több élesztőfaj működik közre, sőt minden híresebb borvidéknek meg van a maga sajátos borélesztője. Ezek, mint azt kísérletek bizonyítják, nem egyforma tulajdonságokkal bírnak, hanem az egyik több borszeszt, glicérint, vagy több zamatanyagot és illósavat készít mint a másik, különösen a zamatanyagok tekintetében mutatkozó különbségek feltűnnek. Az erjedés terméke a bor minősége tehát attól függ, hogy ezen különböző tulajdonságokkal bíró organismusok közül melyek voltak tulsúlyban.

Az orsz. m. kir. kémiai intézeten megvizsgált 1907-ik évi borok között van egynehány, melynek összetétele kiváló figyelmet érdemel, mert azt bizonyítja, hogy az élesztő-

féleség olyan tényező melylyel boraink minőségének illetve természetességének megítélésénél számolnunk kell. A kecskeméti állami »Miklós« szőlőtelepen termelt, fajtisztán szüretelt és rendes uton módon minden különös eljárás nélkül készített és erjesztett borok között van kettő olyan melyben az alkohol több mint 18 trf %^o. tehát túlhaladja azon határt melyet eddig nemcsak nálunk, de általában a borászok és vegyészek voltak a természetes borokban előfordulható illetve erjesztés utján előállítható alkoholtartalmat illetőleg.

Eddig általános volt a nézet, melyet a gyakorlat meg nem cáfol, hogy 17² trf %^o alkohol jelenlétében az élesztő tevékenység teljesen megszűnik, úgy hogy ha valamely borban ennél több alkoholt találtak azt szeszezettnek tekintették, vagyis olyannak a melynek erősségét mesterségesen alkohol hozzáadása által növeltek.

Brefeld szerint 14 suly %-nyi borszesz elégséges arra, hogy az élesztő-sejt működését megakassza és további szeszépződés nem jöhet létre még azon esetben sem ha a folyadék még cukrot tartalmaz. Dr. Karl Windisch szerint kicsinyben végzett erjesztési kísérleteknél ahol az erjedésre kedvező feltételeket könnyebben megteremthetjük. 18 trf %^o ig jutottak de ez az át nem léphető maximum. Ph. Wilhelm Fresenius szerint 100 kb cm. borban 14³ grammon tul (17⁹ trf %^o) az alkoholtartalom a rendes erjedésénél nem megy, mert ezen határ elérésekor az élesztő tevékenysége megszűnik.

Ezekkel szemben a kecskeméti »Miklós« telepen termelt és fajtisztán szüretelt Leányka 18²⁴, a Muscat-Ottonel pedig 18⁴⁴ trf %^o alkoholt tartalmazott, amellel e borok összetétele valamint alkatrészeiknek viszonya teljesen normalis volt.

Már régóta ösmeretes, hogy az élesztő különböző fajtái az erjesztés sajátosságát nem egyformán fejlesztették, így magyarázható azután, hogy a különböző élesztőféleségek ugyanazon mustban és ugyanolyan viszonyok között, különböző mennyiségű szeszt képeznek és életműködésüket beszüntetik, mihelyt a szesztartalom meghaladja azon mennyiséget, melyhez szokva vannak.

Minthogy kedvező időjárás esetén tehát jó években a borok általában magasabb alkoholtartalmuak szoktak lenni, 1907. pedig egyes helyeken különösen jó volt, ebből azt kell következtetnünk, hogy kedvező időjárás esetén olyan erélyes erjedést eredményező élesztőfajták fejlődhetnek ki, melyek aránylag nagyon sok alkoholt elbírnak, anélkül, hogy erjesztő képességükben szenvednének.

Tehát itt is a szerves célszerűség csodás

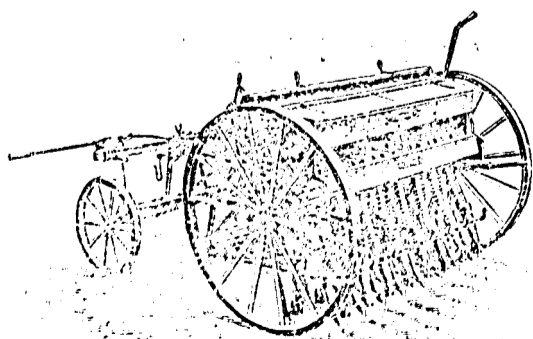
jelenségével találkozunk, az élesztő parány szervezete az életfeltételek követelményeihez alkalmazkodik, újabb bizonyítékot szolgáltatva ezzel Darwin azon tételének, hogy a szerves természetben csak olyan berendezések fejlődhetnek ki amelyek a velük felruházott egyének hasznára vannak. A jobb mustok magasabb cukortartalma kétségtlenül célszerű alkalmazkodásra bírja az élesztősejteket, egyrészt mert csak bizonyos minimalis víztartalmu élesztősejtek képesek vegetálni, a töményebb cukoroldatok ellenben vízzel vonnak el az élesztőből, miáltal annak életműködése megszűnik; másrészt a nagyobb mennyiségű cukorból készített több alkohol is alkalmazkodást követel vagyis az adott feltételeknek leginkább megfelelők fennmaradnak a többi ellenben elpusztul.

Effrontnak kísérletei a sörélesztővel kétségbevonhatatlan bizonyítékát szolgáltatják az alkalmazkodásnak. Neki sikerült a sörle 0.2%^o fluorhydrogén tartalmát fokozatosan 1%^o ig emelni, a formaldehyd mennyiségét pedig 0.2%^o ról 2%^o fokozni, a sörélesztő lassanként hozzá szokott ezen erős antiseptikumok tetemesen nagyobb adagjához, míg a többi mikroorganismusok már az említett minimum jelenlétében is elpusztultak.

Az antiseptikumokhoz való alkalmazkodás abban áll, hogy az élesztő fokozottabb mértékben fejleszt ki bizonyos tevékenységet az antiseptikumok ártalmatlanná tételére. Így a nagyobb mennyiségű fluorhydrogén ellen több mérszós felvételével védekezik. A formaldehyd ellen a protoplasma oxidáló erejének növelése által védi magát, a keletkező hangyasav már csak sokkal nagyobb mennyiségben ártalmas. Az erjesztő képesség fokozódása illetve a magasabb alkoholtartalomhoz való alkalmazkodás szintén vagy az utóbb említett módon, vagy pedig az osmotikus nyomás viszonyok megváltozásával magyarázható.

Boraink szesztartalmát illetőleg szerzett eme tapasztalatoknak gyakorlati jelentősége is van pl. a szeszgyártásra nézve, mert ha sikerül olyan élesztőféleséget kitenyészteni és a szeszgyári üzembe bevezetni, mely az eddiginél sűrűbb cefrék készítését teszi lehetővé, az üzemi költségek csökkenése révén egy-egy nagyobb szeszgyár évenként több ezer koronát takaríthat meg. Azonkívül a hamisított bor készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvény, határozottan tiltja a bor szeszézését. Ezen túl tehát számításba kell venni, hogy előfordulhat tiszta, természetes bor, melynek alkoholtartalma meghaladja a 18 trf %^o-ot.

Dr. Baintner Ferenc.

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gőzcséplőeszközök, benzínmotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rosták és egyéb talajművelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigényőksége
Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

Küzdelem a sertésvésszel.*

Irta: Medveczky Károly.

Immár 16-ik éve tart az eredménytelen harc a magyar állattenyésztés legveszedelmesebb ellenségével, az amerikai államokból 1894-ben hozzánk behurcolt sertésvésszel. Ez az amerikai nyavalya ép oly rombolást végzett egykor híres és nagykivitelű mongolica tenyésztésünkben, mint annak idején a philloxera rovar, hegyi szőlőinkben.

Némethonban az angol irányban átalakított sertéstenyésztés az évi kétszeri elletéssel, az elhullásokat nemcsak pótolta, de a létszámot megkészszerelte, nálunk azonban az 1895. évi 160 millió koronás sertéskivétel a legutóbbi években is csak 50—60 millió koronáig tudott felemelkedni, pedig a sertéshus és melléktermékek ára legalább 60%-al emelkedett, tehát minálunk, a forcierozott angol hussertéstenyésztés sem tudta sertéstenyésztésünket lábra állítani.

E szomorú eredmény okai többfélék; a 16 év történetéből sok tanulságot merithetünk. Legelőször is kiderült hogy a sertésvésszárlatok semmit sem érnek a baj leküzdésére, sőt egyenesen annak titkolt elterjesztését mozdítják elő. A piac-zárlatok végrehajtása csak papíron történt meg, de nézetem és sokaknak nézete szerint azon nem remélt esetben is, ha kormányunk állategészségügyi rendőri szervezetet állított volna is föl az állatorvosok rendelkezésére, ezen betegséggel szemben a zárlat semmi eredményt nem mutathat föl. A járvány műszerekkel is ki nem mutatható bakteriumai a levegőben vannak s a legjobban elzárt uradalmi tenyészetek mintegy villany-ütésre esnek bele, ha az illető járásban idényszerűen mutatkozik a baj.

De mivel a végrehajtás a zárlatoknál közismerten tökéletlen volt, újabban komolyan nem is vétetik; sok helyen (nem akarom megnevezni az illető városokat) azon elvi igen helyes álláspontból indulnak ki a politikai állatorvosok, hogy minden sertésnek egyszer ezen a nyavalyán keresztül kell esni és a nagy határu alföldi városban soha nem alkalmazzák a zárlatot, mivel a 7—8 állategészségi körzetből álló nagy határ valamelyik pusztáján mindig van vész és így piac soha sem volna tartható egész évben. Az Ausztriai véssertések kisajátítási állami lebukozása is teljes sikertelen maradt.

A közvetlen ható gyógyszerekről jobb nem is beszélni, ezek csak azoknak használtak, akik eladták őket, a sertések, melyeknek beadtuk vagy reá sem hederítették a pirulák és folyadékokra vagy még jobban megbetegedtek tőlük.

A tudományos körök rendületlen bizalma egy csodás hatású oltószer megtalálásában szinte csődöt mondott a legutolsó ideig, úgy a Perroncito bolognai professzor szívburok savós kísérleteihez mint a német Wassermann Ostertag-féle polyvalens szérumhoz fűzött vérmes remények szertefoszlottak egyszerűen azon okból, mert a múlt évben amerikai alapon kimutatták s ezt kitűnő tudósunk dr. Hutyr ellenőrző kísérletei is beigazolták, hogy a tulajdonképeni sertésvésszelnek, sem a bacillus suissepticus és suispestifer nevű bakterium csirák nem okozói, amelyek ellen a 15 évi védőoltá-

Az „Állattenyésztési Szemle” legutóbbi számából vesszük át ezen hazarészünket is igen érdeklő Szerk.

sos kísérletezés irányult hanem egy láthatatlan gőrcsövileg sem kimutatható bacillus csirafaj, mely az immunisáló szűrőkészülékeken is keresztül hatol, tehát a védekezés holt vágányon haladt s nem a tulajdonképeni okot kereste és győgyította.

Újabban az igazi helyes vérsavós serumos irányban indított az oltási tudományos védekezés ám, ezt a gyakorlatban még nem próbáltuk ki ugyan teljesen s az eredmény csak részleges értékű néhány %-os elhullási aránycsökkenés, némely falkában pedig semmi sem volt. Itt még meg kell várni a további fejleményeket, ám teljes siker elérése kizártnak tekinthető, ép úgy mint a gabonafélék rozsdájánál vagy a philloxera ellen alkalmazott gyógyszereknél is; ha gyengék az adagok, nem pusztítják el a kryptogám csirákat, ha erősebbek, megölik a gazda növényt, vagy legalább is senyvedésbe taszítják.

Nyolc éve bajlódom a sertésvésszel; egy éven (1903.) kívül minden évben meglátogatott volt, néha esztendőnkint háromszor is ugyanazon csoportnál s itt beigazolódván láttam Dr. Hutyra igazságát, hogy nincs abszolút immunitás, csak relativ, azon egyedek, melyek nem betegedtek meg első ízben beleeshetnek második és harmadik ízben is igaz, hogy kisebb arányban, ha a falka már átvészelt is.

Nyolc évi tapasztalataim összegezeképp odajutottam, hogy a sertésvész egy igen összetett betegség-halmaz, minden esztendőben más más alakban jeletkezik, szélszéyes. Az a védekezés, mely sikeres lehet az egyik alkalommal, egyenest kárt okozó lesz a másik esetben.

Ennek megvilágítására felhozom eseteimet. A vész jelentkezői alakjainak vannak enyhébb nemei, gyomorpestises alakok; zöldhányás- és hasmenéssel, bélyuglással; ilyen esetben elismerem, egyes tisztító szerekeknek van tagadhatatlan nagy szerepük és teljes sikerrel lehet elővenni a dietikai fegyvereket, minők a daratetés beszüntetése, mert ez égeti a gyulladt beleket. Lágy burgonya, vagy répaetetés indokolt s a ki teheti lucernára helyezze ki az egész csapatot. Sok esetem volt, hogy az ide különített csapatnál, kint hálván a hereföldön deszkarámban őket mintha elvágta volna a bajt. Ugyanez az eljárás a tüdő sertésvésszel alaknál, a mi a legrettegetesebb, kínosabb és megrázóbb alak, orrvérzéssel, a vérző orroktól vérfoltozott szőreket, görcsös vonagló fetrengések, rikácsoló hörgésekkel a Neró korabeli Circus maximus »Ultima prehiera«-ja szerűen teszik próbára idegeinket. Ilyenkor a sertések ugyanis keveset esznek, s ha még az erőtakarományt is levonjuk, teljesen elerőtlenednek és semmi ellentállást nem fejthetnek ki a tüdőroncsolással szemben. Itt a dietikai változtatással magunk alatt vágjuk a fát. Az sem áll, hogy az átment betegek megmaradnak minden esetben; a gyomorsertésvésznel megmaradnak, de rossz hizók lesznek; a tüdőbajos alaknál 1907. októberben 320 drb. közül 80 maradt meg egészségesnek, míg az összes megmaradt betegek (12 drb.) 3 hó alatt egy kivételével lassanként elpusztultak, ez az egy is szőrtelen papiros vékony klinikai alakként húzta át a telet és májusban kezdett el csak gyarapodni!

Áttérve a közvetett védekezésekre, ezen eljárások már több kilátást nyújtanak épen úgy, mint a buza rozsdabetegsége, (puccinia nebigo-vera) ellen nincs gyógyszer és ellene más rozsdálló buzafajokat az angol (square head)

tarbuzákat alkalmazzák, a sertéseknél is más fajokkal kell próbálkozni, vagy pedig a felnevelési módot megváltoztatni edzettebb primitív, soványabb nevelést alkalmazni, mikor természetesen az angol sertések tisztia tenyésztéséről és gyors fejlődéséről, finom s rostmentes »Kaiserfleisch«-ról, vagy nagy hizási eredményéről nem lehet szó.

Tapasztalati tény, hogy a durva viszonyok között nevelődött cselédsertésekben legkevesebb az elhullás és legtöbb az életbemaradott gyógyult sertés Melegen ajánlható a mongolica tenyésztésekben, melyek már régen a tulneveltettség jegyében jutottak, visszatérni az edzett durva neveléshez, mint az újabban a mezőhegyesi ménesbirtokon is alkalmaztatik.

A másik módozat a kettős elletésű angol hussertéstenyésztés, ami a külterjes irányzat teljes ellentétéként nem tudott elterjedni hazánkban. A kudarc főoka épen a túlmagasvérű drága egyedek importjában keresendő miként 1904-ben egy millió korona költségen Tallián földművelésügyi miniszter rendeletére hoztak az angol nemesítő aristokratikus istállóiból a vasbeton ólaktól, az enyhe tengerparti temperált klímából a mi délvidéki földműveseink szennyes deszkaolába. Ezek a sertések nagyrészt kipusztultak. Hazai áttenyésztett tenyészállatok kellett volna félvértenyésztésre kiosztani a községeknek.

Eltételezve, hogy a berkshyrei sokkal keményebb, edzettebb sertés a jorkschyrinél, telivér tenyésztésre egyiket sem tartom tekintélyesnek alkalmassá. Közönséges takarmányviszonyok mellett az angol félvér tenyésztés igen indokolt; a malacok szép bársonyos kemény testűek, a mangolica malacok senyvedt szőreztű satnyaságai nem fordulnak elő sohasem, eleven élénkek a kis félvérek. Főlemlitem, hogy 1907. évi némethoni körutamban is azt tapasztaltam, hogy a germán gazdák túlnyomó része nem a tiszta Jorkschieit tenyészti, hanem az u. n. »deutsches Edelschwein«-t, amely a német tájsertésből Jorkschyrei Regenerátor kanokkal tenyésztetett ki. Edzettege középpütt áll a kettő között; szőresebb, legeléshez szokottabb, mint a telivér angol és ellenállóbb is. Ezen figyelemre méltó német nemes sertés változat tudtommal csak egyik Zalamegyei tenyésztőnkél szerepel hazánkban. Érdemes volna elterjedve kipróbálni.

Sokat foglalkoztam a berkshyreinek magyar mongolicával való keresztezésével. Szakmőkörök előtt tudvalevő, hogy a berkshyre angol és kínai vérből tenyésztődött ki. A keresztezés sajátságos főlbonjtja ezeket az egyesített fajokat, a malacok egy része angol fekete berkshyreire jellemű, de bodrosabb szőreztűvel, egyrésze fekete fehér tarka s egy harmadrésze vörösbarna vadsertés-szerű lesz. Ez az utóbbi a kínai vér visszaütése. Eddigi gyakorlatomban ezt a legutóbbi alakot találtam legkeményebb, legellenállóbb és legfalánkabb hizósertésnek. Igaz, hogy eladásra rendszerint 8—10 koronánál olcsóbb a fehér mongolicánál 100 kg. ként számítva.

A sertésvész kérdésének megoldását én közvetett uton az ellenálló vészmentes fajtanak kikutatásában keresem, amelyre a vezető körök idáig kevés vagy semmi súlyt sem helyeztek.

Visszatérve a phyloxera járvány hasonlatára, emlékeztetbe idézem, hogy a szőlőpusztítás legszomorubb napjaiban, egyesek mint Hermann Ottó arra a gondolatra jutottak, hogy

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb,

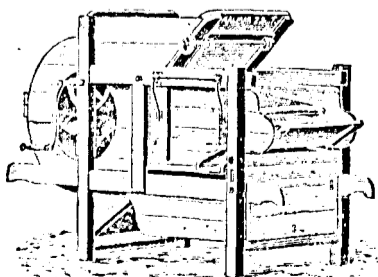
a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő **„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“** Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDÉLYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE

Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy.

a dunai szigeteken tenyésző elvadult szőlőtőkét kell megfigyelni vagy magát a vadszőlőt. Ezen az alapon a franciák ki is derítették, hogy az amerikai alany szőlők háromszor terjedelmesebb gyökérzetükkel föl sem veszik a bajt, csak az európai nemes fajokat kellett rájuk forrasztani nemítéssel s a vész le volt küzdve. Megjegyzem itt, hogy görögországi utamban láttam sok európai hegyiszőlőt, melyet a phyloxera megkímélt minden védekezés nélkül, a korinthosi öböl partja mentén, talán a tenger elárasztása védte meg őket.

Ki törődött idáig az elvadult sertések vész elleni megtartásával? vagy a és vad szelid sertés keresztezésével? Halléban szerepel néhány eféle állat, de csak az oktatás céljaira. Mindenesetre lesznek egyedek vagy családok a sertés világban, melyek, mint az amerikai alanszőlők is, oda sem néznek a vésznek. Ezek kikeresésére időszerű lenne *sertéstenyésztési kísérleti állomásokat fellátítani* a magyar Alföldön kívül, az erdős hegyvidéken és lapos helyeken is. Ki foglalkozott pl a kínai sertés kipróbálásával avagy más külföldi országok fajtáival? Hiszen még hazánkban is emlegetnek Ungmegyében, az erdőségekben olyan tenyészeteket, melyek soha vészbe nem estek; ezek tudományos ellenőrzése nagyon is hasznos volna.

Ha az állam a ló és marhatenyésztésre oly sok milliót áldoz, erre a fontos ágazatra is kell figyelmet fordítani s a közvetett védekezést ellenállóbb és vészmentes sertésfélének, individualis selectio alapján való megteremtésével terjeszteni, hogy lendüljön föl újra a kivitel és erősödjék meg a sertéskereskedelem, mint olyan ága az üzleti világnak, melyre magyar ember legjobban rátermett.

Mielőbb kívánjuk a m. kir. sertéstenyésztési kísérleti állomásokat, nemcsak a jövő vészmentes sertésének kikeresésére és megtermelésére, hanem a sokféle hangzatos gyógyítószerek és tápszerek (mint megboldogult Sarin stb.) hivatalos kipróbálására, a keresztezések folytatására. Ezek az intézetek eddig is nagyon hiányoztak és igen sok tenyésztő tanult méregdrágán a maga kárán. Ideje volna ettől a sokat szenvedett magyar mezőgazdákat megkímélni.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A buza megdőlése és a vetés**
Orosz-Lengyelországban kísérletet végeztek azért, hogy a buza sűrű állása és a vetőmag mennyisége mennyire befolyásolja a megdölést? Három parcella szolgált a kísérlet céljára, melyeket A. B. és C. betűkkel jelöltek meg. Az A. parcellán a buzát 5—25 cm. sortávolságra vetették géppel és a holdankénti vetőmag mennyisége oly mértékben szaporodott, minél közelebb állottak egymáshoz a sorok. Minél sűrűbben állottak azonban a sorok és minél több volt a holdankénti vetőmag mennyiség, annál nagyobb mértékű volt a megdőlés. A B. parcellán a sortávolság ép úgy változott, mint az A. parcellán, de a vetőmag mennyiség mindenütt egyforma volt. Minél sűrűbbek voltak a sorok, annál hamarabb állott be a megdőlés — és megfordítva. A C. parcellán a sortávolság egyforma volt, de a vetőmag holdanként vál-

tozott 25 kg-tól 125 kg-ig. Előreláthatólag a dőlés ott kezdődött, ahol több volt a vetőmag holdanként, még pedig fokozatosan; de meg kell jegyezni, hogy a megdőlés még sem volt olyan nagy, mint az A. parcella azon részen, ahol a sorok nagyon sűrűen lettek beállítva. Ebből a kísérletből az a tanulság hogy a sok vetőmag nem mozditja annyira elő a megdölést, mint a vetősaruk sűrű elhelyezése. A sűrű vetés gátolja az elbokrosodást. Sovány és rögzös földekben azonban a ritka vetés sem jó, mert nem ad jó termést.

+ **Fatárgyak meszelésének tartóssága tétele.** A meszelés jobb tapadását a farészekre legegyszerűbben úgy lehet elérni, hogyha marhavért keverünk a mésztejbe. Igaz, hogy a mész hófehér színét így elveszti és crémszínűvé válik. Mellette szól azonban nagy tartóssága. Drágább szer a növényi enyv, de ennek a mészhez keverésével azt érzük el, hogy a meszelés fehér marad. A nedvességnek kitett fás részekben, u. m. pajta- vagy istállóajtóknál sokat ér a czémentkeverése tejjel, a mely a durva felületeket is simává és tartóssá teszi. D.

+ **Avas vaj kilójához egy-egy gram kálium-karbonátot kell keverni és jól össze gyurni.** A kálium-karbonát az ő lugos hatásánál fogva az avasodás folyamán keletkezett vajsavat vajsavas-kálium alakban leköti. Ennek valamint a fölös káliumkarbonátnak eltávolítása céljából a vajat tiszta vízzel mossuk mindaddig, míg egy darabka karkuma-papiros a vajból lefolyó vízbe mártva már nem barnul meg. Ezt azt fogja jelenteni, hogy már nincs több káli a vajban. Az ily módon avasságától megfosztott vajat, hogy eredeti aromáját és ízét visszanyerje, kevés friss tejjel kell átgyurni, azután kissé megsózzuk, amikor friss jellegű és izletes lesz a vajunk. Persze, theavajnak akkor se kínáljuk oda, mert rajtaveszhetünk vele. De így legalább ismét élvezhető lesz. A nevezett szerek minden drogeriában kaphatók.

+ **Szijas kezelés.** Mindig a külső oldalukat kell kengetni tiszta halzsírral, mert ez az oldal szenved nagyobb feszültséget. A hajtó szijat, ha erős munkát végez, minden hét végén le kell kefélni, meleg vízzel megnedvesíteni hogy lyukacsai jobban kinyíljanak és reggel jól bedörzsölni halzsírral. Ha a szij lecsuszik a korongjáról, belső felének befagygyuzásával lehet rajta segíteni. Eleinte így még jobban csuszik ugyan, de aztán beszívja a kenőcsöt s megdagad tőle és így szűkebben forog. Ragasztó anyagokat: viaszt, szurkot, gyantát, a szijra kenni nem szabad, mert ez mind szárít és fokozza a gyors kopást.

+ **A rózsalevelek sodrója.** Ismeretesek a szőlőtőkén, a körtefákon szivaralakra összesodrott levelek, ami egy ormányos bogárnak a műve. Ezek nagyságuknál fogva és hogy az összesodrott levelek elhálnak, hamarabb ötlenek szemünkbe, mint a rózsafák összesodrott levelei, melyek létesítője nem ormányos bogár, hanem egy kis fekete színű darázs, a rózsalevél-darázs, mely május és június hónapokban röpköd a rózsafákra és a levelekre rakja petéit. A levelek bordáikba ejtett szurásuk következtében összesodródznak és védelmet nyújtanak úgy a petéknek, mint az azokból kikelt lárváknak, melyek

a leveleken élősöknek. Miután az összesodrott, elszáradt, fityegő levelek éktelenítik a koronát, a rózsalevél darázst üldözni, vagyis irtani kell, ami legegyszerűbben az által történi, ha az összesodrott leveleket leszedjük és nyomban elégetjük.

+ **A bőrök jóminőségének fölismérése.** A kidologzott bőrök, gépszijjak stb. jó minőségéről igen egyszerű módon győződhetünk meg. E célból az illető bőrből egy darabkát tiszta ecetbe áztatunk; a jó minőségű, azaz a tannin által teljesen áthatott bőr az ecetben nem változik át, csak a színe lesz sötétebb, — a tökéletlenül, azaz rosszul kicserzett bőr ellenben erősen megdagad és lassanként kocsonyás anyaggá változik át.

IRODALMI SZEMLE.

A modern okszerű kukoricatermelés.
Kiadja: Bächer Adolf, Melichár Ferenc gépgyárak vezérképviselője: Szűcs Zsigmond (Budapest VI, Nagymező-u. 68.) Ezen 115 oldalra terjedő művecske egy, a nálunk divónál előnyösebb, mert tetemesen nagyobb jövedelmet hajtó tengeri termelési rendszer propagálásának van szentelve s minden oldalról megvilágítani igyekszik azt a kérdést, hogy miként termelhetjük a tengerit az eddiginél biztosabb eredménnyel és bőségesebb haszonnal. Ezen célt elérni mezőgazdaságunk eminens létezője és minden boldogulni akaró, számító, gazda vágyainak Mekája.

Az erre vezető utakat és módokat e könyvecske kimerítően ismerteti, mivel a tengerinek ültetésétől egészen annak töréséig végzendő összes munkálatokat a lehető legcsekélyebb előállítási költség mellett megismerteti az olvasóval. Megismerteti az olvasóval az »Avery Junior Planter« szerkezetű négyzetben ültető amerikai tengeri vetőgépet, a »Weeder« egytemes gyomirtógépet, a kétsoros »Avery Junior Cultivator«-kapalógépet, a »Johnston« tengeri kóróarató- és kévekörtógépet és a »Gorn Husker and Shredder« kukoricafosztó- és szártépőgépet. Tovább, hogy miképen kell a Cambell-féle talajmivelési módszerrel a tengeri alá a földet előkészíteni. Végül megismerteti az olvasót a szelektálás által eszközlendő tengeri vetőmag nemesítésével. Egyszóval ezen kis könyvecske olyan tartalmas és annyira gyakorlatias jellegű, miszerint minden tulzás nélkül állíthatjuk hogy minden intelligens bányati gazda részére nélkülözhetetlen. Ezen könyvecske a »Pátriai« irodalmi vállalat és nyomdai részv. t. nál (Budapest IX., Üllői-ut 25) 4 kor.-ért megrendelhető.

EGYLETI ÉLET.

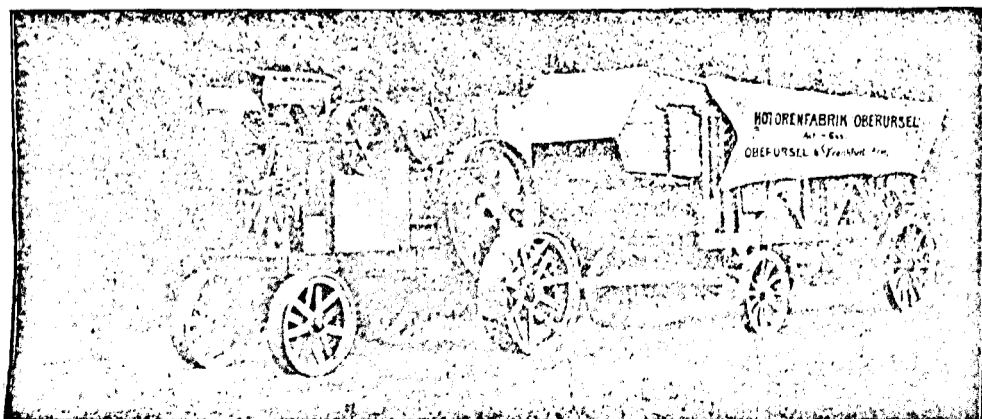
Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az E. G. E. ig. választmánya f. hó 10-én. rendes ülést tartott.

Elnökölt: Br. Bánffy Ernő egyl. elnök.

Előadott: Tokaji László egyl. titkár.

Jelen voltak: Sperker Ferencz, Reich Al-

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

2384

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberupseli Motorgyár r.-t.

Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

bert, Br. Mannsberg Sándor, Dr. Szentkirályi Ákos, Dr. Csézer Lajos, Matskásy Pál, Jakab László, Sipos Gábor, Dr. Seyfried Károly. Eöry Tivadar, Baintner Ferencz, Gidófalvy István, Réti János, Sztankovics János, Juhász Árpád, Jászberényi András, Molnár Sándor, Szász István, Fekete Nagy Béla és Gr. Lázár István tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Reich Albert és Matskásy Pál tagokat.

Titkár előadja Gr. Serényi Béla földm. miniszter bemutatkozó leiratát és az elnökségnek arra megküldött felterjesztését (teljes szöveg: febr. 6-i 6. számunkban) — Választmány az elnökség intézkedését egyhangulag helyeslő tudomásul veszi.

Földm. miniszternek a gazdasági szakoktatási központi bizottság szervezésére vonatkozó leirata — szolgál tudásul

Ugyanannak a gazd. előadásokra kért külön segély, valamint a katonai korpa átengedése tárgyában megküldött leiratai — tudomásul vétettek.

Ugyanannak leirata a sertésenyésztés előmozdítására tett intézkedéseiről — hiv. lapban ismertettetni határozatik.

A kolozsvári gazd. akadémián megüresedett egy ösztöndíjas helyre — ülés Gáspár Károly pályázót jelölte.

Közgyűlési tárgyak előkészítése során a zárszámadás-vizsgáló bizottság jelentését és a folyó évi költségelirányzat tervezetét — ülés egyhangulag elfogadja és a közgyűlés elé terjeszteni határozza.

Udvarhelyvármegyei társaság tudósít az E. G. E. által adományozott kiáll. segély mikénti felhasználásáról. — Szolgál tudásul.

Új tagokul bejelentetnek: Antal Mihály M. Bogát és Z. Kiss Károly Páncélcseh, rendes tagok. — Szolgál örvendetes tudásul.

Meghívó

az E. G. E. kolozsmegyei osztályának 1910. március hó 21-én d. e. 11 órakor Kolozsvárt, a vármegyei ház tanácstermében tartandó intézőbizottsági ülésére.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó s két jegyzőkönyv-hitelesítő kijelölése.
2. Földmivelésügyi Miniszter leirata: köztenyésztésre szolgáló kanok állami kedvezményre való beszerzéséről.
3. Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség átirata: Kolozsmegyében kiosztott községi bika-tartási segélyekről.
4. Kolozsvári gazdasági felügyelőség átirata: az 1910. évi kolozsmegyei járási tenyész-állatdíjazások tervezetéről.
5. Előadó jelentése a szakosztály 1910. évi működési tervéről s költségvetéséről.
6. Jelentés a kolozsmegyei államsegélyes háziipari tanfolyamokról.

7. Jelentés a kolozsmegyei községekben rendezett vasárnapi előadásokról — ezzel kapcsolatban tervezés tavaszi határjárások tartásáról.

8. Jelentés az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség kolozsmegyei működéséről.

9. Jelentés gazdakörök s a falusi állatbiztosító szövetkezetek alakításáról.

10. Esetleges indítványok.

Kolozsvár, 1910. március hó 11 én.

Dr. Csézer Lajos
szakosztályi előadó.

Dózsa Endre
cs. és kir. kamarás,
szakosztályi alelnök.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

A sertésenyésztés érdekében. Tekintettel a huszfogyasztó nagy világgiacon a sertésusban mutatkozó szükségre és a rendkívül magas sertésárakra, melyek minden valószínűség szerint a közeli pár év alatt aligha fognak lényegesen csökkenni, kívánatos és különös mezőgazdasági érdek, hogy sertésenyésztésünk lehető gyorsan nagyobb lendületet vegyen és mentől több értékesíteni való anyagot szolgáltatasson. E célból a földmivelésügyi miniszter utasította valamennyi kir. gazdasági felügyelőséget, hogy a sertésenyésztés fejlesztésére különös gondot fordítsanak és felhatalmazta a felügyelőségeket, hogy a köztenyésztési célokra szolgáló kanok vételéről egyharmadot állami támogatásként ezen év folyamán kivételosen elengedhessenek, továbbá, hogy mindazokban a kis községekben, ahol a kocák csekély létszáma miatt a kan tenyészkepesége teljesen ki nem használható, illetve a tartási költségek ennél fogva az anyaállattulajdonosokat aránytalanul terhelnék, a kantartás terhének csökkentése végett évi 50 koronáig terjedhető állami segítséget hozzanak javaslatba.

A gyümölcstermés védelmezése. Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter tavaly mivel a kártékony hernyók és a vértetű a gyümölcsösökben óriási kárt okozott, körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a melyben a kötelező hernyóirtás terén a törvényhatóságokra váró intézkedések haladéktalan megtételét sürgeti. Különösen fölhívja a miniszter a figyelmet a vértetű irtására, mert ez az almafákat pusztító élősködő a beérkezett jelentések szerint már ugyszólván az ország legnagyobb részében elterjedt és ha nem irtják a legnagyobb körültekintéssel, a vértetű az ország almafaállományát végpusztulással fenyegeti. Kijelenti a körrendelet, hogy az irtás megtörténtét szakközlegeivel fogja ellenőriztetni és ha azt tapasztalja, hogy valahol az irtás nem történt meg, azt szakközlegeivel fogja elvégeztetni, a mulasztó tisztviselő, vagy hatósági közeg ellen pedig a megtorló intézkedést azonnal megteszi.

A gazdasági növénytermesztés fejlesztése érdekében gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy az országos m. kir. vetőmagtenyésztési intézet véglegesen Magyaróvárral szerveztessék. Ezen intézet a magyaróvári országos m. kir. növénytermelési kísérleti és m. kir. növényélet- és kórtani állomásokkal karöltve működik. Ezzel egyidejűleg az intézet a feladatát jobban kifejező »Országos m. kir. növénytermesztési intézet« címet nyerte.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Figyelmeztetés.** Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk a következőket. Az erd. gazd. egyesület tagjai tagsági díjukat mindig: »Az erdélyi gazdasági egyesület pénztára, Kolozsvártt, Erdélyi Bank« címen küldjék be. Ugyanezen címre küldendő az irodalmi szakosztály füzeteiért járó összegek is. Az E. G. E. titkári hivatala címére semmiféle összeg nem irányítandó. *Előfizetési és hirdetési díjak:* »Az Erdélyi Gazda kiadóhivatala Kolozsvár, Attila utca 10.« címen küldendő. A címzések fölcserélése sok felesleges munkát okozván, a fentiek szives betartását kérjük. *A kiadóhivatal.*

— **A vetések állapota.** A földmivelésügyi minisztériumhoz a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján március 9-én a következő: Február hónap második felében, nem szólva csekély kivételekről, többnyire száraz, nappal enyhe, éjjelenként hűvös és március hónap első harmadában száraz és verőfényes időjárás uralkodott, nagyobb részben éjjeli fagygal, miáltal a már jobbra erőteljesen fejlődött őszi vetés további előhaladásában némi visszaesés állott ugyan be, de talán éppen a növényzet hasznára, mert a vegetáció stagnálása folytán az éjjeli fagy mindeddig a vetésben nem és legföljebb csak korán metszett szőlőben és korábban fakadt gyümölcsben okozott itt-ott valamelyes kárt. Mindenesetre kívánatos volna, ha mielőbb némi csapadékot kapnánk. Bár igaz viszont az is, hogy a mostani száraz időjárás, a szántás vetés és ültetés, valamint a szőlő és gyümölcsfa tisztítási munkálataira nagyon alkalmas. Általában nagy az élénkség, sőt *néhány látható egyenletesen és erőteljesen kikelt árpa- és zabvetés,* a mely azonban szintén az éjjeli hideg miatt megállapodott fejlődésükben. A földmivelésügyi minisztérium a gazdasági tudósítókhoz fölhívást intézett az őszi gabonaneműek területkiterjedésének bejelentés végett.

A gazdasági tudósítók ennek folytán megfelelő számítás alapján konstatálták, hogy a *bevetett terület általában növekedett* és különösen jelentékeny a terület-növekedés az *őszi búzáknál,* a mely a múlt évi 5.662.549 kat. holdról 5.905.000 kat. holdra, az *őszi rozsánál,* a mely 1.747.500 kat. holdról 1.812.589 kat. holdra, a *kétszeresnél,* a mely 98.922-ről 100.759 kat. holdra, és az *őszi árpánál,* a mely 102.575-ről 104.524 kat. holdra emelkedett. Az általános emelkedés tehát százalékokban kifejezve, az *őszi búzáknál* 4.3 százalék, az *őszi rozsánál* 3.6 százalék, a *kétszeresnél* 1.8 százalék, és az *őszi árpánál* 1.9 százalék. Az *őszi vetés és a mesterséges takarmány, lóhere és lucerna* az ország minden részén jól telelt, az enyhe és csapadékban nagyon gazdag téli időjárás kedvezően előmozdította állapotukat, megerősödött, bár helyenként panaszban sem volt hiány, különösen a mi a rovar és egérok okozta kisebb kárt illeti. Mindazáltal a károsodás a szép sűrű vetésekben sehol sem jelentékeny. Az *őszi búza vetés* ezidő szerint nagy átlagban jó, haragos zöld színűek és erőteljes. Igaz, hogy itt-ott *rozsdafolt* is mutatkozik, amely azonban inkább elmúlik, mint terjed. Az *őszi rozs is igen szépen áll.* Hasonlóan az őszi búzához ez is erőteljes és sűrű, bokrosodása pedig teljesen biza-

Hegyes vidék nélkülözhetlen gazdasági eszköze:

A szabadalm. Dörner-féle ikerváltó-eke.

1909. évi találmány! Olesó ár! Kiváló fordítás és porhanyítás! Bármely alacsony fataligán jár.

Készíti: Török András gépgyáros, Nagyszében.

Nyos Dörner Béla kir. gazd. intéző urnak

Győr.

Az ikerváltó ekére örömmel jelenthetem, hogy kis gazdaságomban teljesen bevált. A világ legnehezebb szántását végeztem vele. Hegyecsuzamlásos földön törtünk gyepet, hol 4-5 ujnóra 60-80 kgos kő darabok neheztették a szántást. — Hogy a világ legjobb váltóekéje lehessen, csak csoroszlyavas kettő hozzá, de már rendelttem hozzá. Fogadja nyos hálás köszönetemet az ekéért.

Doboka, (Szolnokdobokam.)

Kiváló tisztelettel:
Osváth Lajos, ref. lelkész.

lomkeltő. Az őszi árpa és repce nagyobbára sőtintén kielégítően és jól telelt. A vetés szép és sűrű, bár különösen a repcében elég sok helyen gaz is mutatkozik. A nagyon gazdag gabonavetést most is legellettik leginkább az apró, de néhol a jármos jószággal is. A legeltetés különben is jóformán folytonos volt az egész enyhe tél folyamán és így takarmányneműekben sincsen hiány és legföljebb alomszalma hiány mutatkozott helyenkint. A jószág tehát eléggé jó, sőt néhol kitűnő kondíciók között telt. A szőlőben és gyümölcsösben a munka előrehaladt.

— **A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület** igazgató-választmánya Fejér Sándor elnökletével ülést tartott. Kimondotta az igazgatóválasztmány, hogy a szarvasmarha-, sertés- és jutyenyésztési vármegyei szabályrendelet megváltoztatását nem javasolja, mivel a nyugati marhának a vármegyében való alkalmazása a köztenyésztésre határozottan káros. Az O. M. G. E. fölhívására belép az egyesület a Gazdasági Egyesületi Tisztviselők Nyugdíjintézetébe és a tagdíjjárulékok tiz százalékát befizeti. Nagy János kerületi méhészeti szaktanár Csik vármegyé méhészetének 1909. évi állapotáról számolt be, mely szerint a vármegyében 1909 végén 1795 méhtenyésztő birtokában 15.851 méhcsalád telettetett be és az évben 2824 métermázsa méz 237.216 korona és 12.205 kilogram viasz 24.410 korona értékben termeltetett. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségébe Mikó Bálintot, Lázár Miklóst és Nagy Imre titkárt küldötték ki, végül elhatározták, hogy az idei bikavásárt március 22-én tartják meg.

— **Országos borpince Budapesten.** Jó néhány éve megpendítette már Liptai Albert a »Borászati Lapok« társszerkesztője azt az eszmét, hogy Budapesten országos borpincét kell létesíteni a külföldi városházi borpincék (Rathauskellerek) mintájára. Nálunk ennek az intézménynek fokozottabb jelentősége volna, mert a bor iránt megrendült bizalmat helyreállítaná és realitást hozna a borsforgalomba. Poharankint, palackokban és hordókban mérni ki az ország összes jeles borait; mintapalackokat bármily nagyságban bárki hazavihetne és megismertetné az igazi magyar bort hozzátartozóival, ismerőseivel. Sajnos, a nagyközönség ma sem ismeri az igazi, hamisítatlan magyar bort. Nem jut hozzá. Alkalma kell neki tehát nyújtani, hogy a jó bort megismerje és ehhez hozzájusson. Az intézmény házhöz is szállítana bort, bármily kis mennyiségűt is, még pedig díjtalanul. Ugy halljuk, hogy Liptai Albert a közeli hetekben előadást fog tartani erről a kérdéstről a Mérnök és Építész-Egyesületben, hogy a kérdés műszaki részét is tisztázza. A földmivelésügyi minisztérium és a főváros jóakarattal van e kérdés iránt, szükségesnek tartja ily intézmény létesítését. A Magyar Szőlősgazdák Egyesületének a munkaprogramjában is bennfoglaltatik. Végül a főváros közönsége, de az ország ide tóduló nagy közönsége, nemkülönben a külföld is szerinte már végre egy helyet tudni, a hol megbízható, jó magyar bort kaphat elfogadható, tehát piaci áron. Ezt fogja nyújtani az országos borpince, a melynek létesítése ezekután már csak idő kérdése.

— **Nemzetközi élelmiszer-kiállítás** Párisban április 15-én nemzetközi élelmiszer kiállítás nyílik meg. A kiállítás bizottsága Návay Aladár dr. miniszteri osztálytanácsost, a magyar kereskedelmi miniszter párisi szaktudósítóját szintén felkérte a védőségre s ő ezt elfogadta. A kiállításon, amely Franciaország és az egész világ élelmiszer-, mezőgazdasági és higiéniai iparának összes ágait felöleli, nagyszámu magyar kiállító vesz részt. Magyarország kiállítása teljesen önnálló lesz. A kiállítás magyarországi csoportjának rendezője s a kiállítás delegátusa Singer Oszkár Páris, 49, rue Montorgueil, aki az érdeklődőknek szívesen ad felvilágosítást.

— **Magyarország buzabehozatala 1910. február hóban.** Az Országos Statisztikai Hivatal legutóbbi kimutatása szerint behoztak

Ausztriából 195, Boszniából 1769, Németországból 2794, Oroszországból 37.847, Romániából 120.378, Szerbiából 13.770 és Bulgáriából 10.000 összesen tehát 186.261 q buzát. Ebből Budapestre hozatott 132.878, Eszékre 11.142. Győrre 11.000, Szegedre pedig 11.432 q, míg a többi kisebb tételekben a nagyobb vidéki gőcpontra került. A buzabehozatal tehát állandóan csökken, amiből arra kell következtetnünk, hogy a jó termés reményében nem kívánnak tartalékkészleteket beszerezni.

— **Újabb szabadalmak a gazdaság köréből.** A m. kir. Szabadalmi Hivatal az alatt felsorolt szabadalmakat adta meg a legutóbbi időben: Beállítható gabonaelosztó aratógépek számára. Kultivátor. Berendezés heremagvak tisztítására, arankamentesítésére és osztályozására. Tőrekrosta. Ujitások többsoros ekéken. Berendezés a növényeknek fagykárak ellen való megvédésére. Kapává vagy lapáttá alakítható ásó. Répakapa. Széllel működő berendezés a tőreknek és polyvának cséplőgépekből való kiszállítására. Berendezés ekéken trágyának vagy hasonlónak a földbe való behelyezésére. Önműködő burgonyaültetőgép. Gép káposzta, tök, ugorka, burgonya és más főzelékek felszeletelésére. Golyos csuklószerű kaszalapmegerősítés. Szártépőgép.

— **Termeljünk paradicsomot.** A paradicsom Svéd- és Norvégországban úgy értékesítésre, mint feldolgozásra igen keresett termék, amennyiben a tengeri halakat is paradicsomban szokták konzerválni. Ezek az államok körülbelül két ezer tonnányi paradicsomszükségletüket Messzinából, Reggióból és Calabriából szokták állandóan fedezni. Miután ezeken a vidékeken most a földrengés pusztítása következtében a paradicsom be nem szerezhető, megkeresés érkezett a földmivelésügyi minisztériumhoz a svéd és norvég kormánytól, hogy miként lehetne ezeknek az országoknak paradicsomszükségletét Magyarországból fedezni. Darányi volt földmivelésügyi miniszter utasítására Molnár István miniszteri tanácsos, országos gyümölcsészeti kormánybiztos az újvidéki termesztőkkel lépett összeköttetésbe, ahol a kivitelre is kellő mennyiségű paradicsom áll rendelkezésre.

— **A magyar buza.** Nehány év előtt a magyar gazdasági szakiradalomban olyan hangok hallatszottak, hogy a magyar buzát nem sokára muzeumokban fogják termelni. A magyaróvári növénytermelési kísérleti állomás a gazdák óhajára évek óta kísérletezik külföldi buzák meghonosításával. A Grosbleu, Bordeaux és Bonfermier francia bázákkal nemcsak maga az intézet kísérletezett, de egyes jelesebb gazdák is termelték. Az állomás vezetője, Gyárfás József most sommázza a beérkezett termelési adatokat s megállapította, hogy az előbb jelzett három francia fajtájú buza legjobban bírja a mi kontinentális klímánkat, de könnyen megdül, nagyon rozsdásodik és ha biztosabban is terem, korántsem oly bőtermő, mint a mi magyar buzánk. A hazánkba importált külföldi buza-fajták a normális években rendszeresen beérnek. Rendetlen időjárás esetén cserbenhagyják a gazdát elanyira, hogy egy helyen kiszántották, másutt pedig 65 százalék kifagyást konstataáltak. Míg a többi buza 12 métermázst termelt, addig, a Bordeaux csak 4 mázst. Bonfermier buzával hat soproni gazda kísérletezett, de mivel ez is rosszul telelt és keveset termelt, egyik sem volt vele megelégedve. Hasonlóképpen a Grosblen buza sem bizonyult megfelelőnek. Ha mindezek mellett még tekintetbe vesszük, hogy a külföldi buzák sikértartalma 0-6 között ingadozik, a diószegi buzác átlag 8, a magyar buzácé, 14 akkor megállapítható, hogy a külföldi buzákkal való kísérletezés helyett meg kell maradnunk a magyar buza termelésénél, amely hazánk egyéb vidéki helyi igényeihez idomulhat a termelés nemesítési módszereivel.

— **Ausztria és Magyarország közti forgalom kimutatása.** A földmivelésügyi minisztériumnak Ausztria és Magyarország közti áruforgalom statisztikai kimutatása 1909. novem-

ber 1. hórol a következő eredményről számol be: *kivitel Magyarországból:* 116.8 millió korona, *bevétel Magyarországra:* 116.4 millió korona.

Az 1909. januártól bezárólag novemberig terjedő időben Magyarország kivitelének értéke 1055.5 millió koronát (+ 30.2 millió kor. az előző év ugyanezen időszakához mérten), a bevétel értéke Magyarországra 1192.7 millió koronát tesz ki (+ 100.4 millió kor.).

Az 1909. januártól novemberig terjedő időköz ideiglenes kereskedelmi mérleg Ausztriára ennél fogva 137.3 millió kor.-nyi aktivumot jelent, míg az előző évben ugyanezen időben csak 67.1 millió korona volt.

Egyenként a fontosabb árucikkek forgalma jelzett időben a következőket mutatja:

Kivitel: gabona 202.0 (— 32.3 az előző évhez hasonlítva), ebből buza 56.0 (— 37.5), árpa 27.2 (— 5.3), zab 34.1 (+ 9.8), tengeri árpa 46.2 (+ 1.5), liszt 181.5 (— 3.9); marha 202.5 (+ 40.0), ebből borjú 109.0 (+ 21.6), sertés 81.5 (+ 16.8); bor 29.3 (+ 7.1) millió korona.

Bevétel Magyarországra: szén, koks 30.5 (+ 2.8), pamutáru 237.1 (+ 34.2), gyapotáru 129.9 (+ 17.8), selyemáru 41.9 (+ 6.5), len, kender és juta árucikkek 29.7 (+ 0.6), ruhaárú 91.2 (+ 9.2), papír és papírárucikkek 30.2 (+ 2.0), bőr 41.5 (+ 1.7), bőrárú 31.8 (+ 0.6), vasárú 55.6 (+ 3.0), gépek és műszerek 49.6 (+ 0.5) millió korona volt.

— **Minden gazdaságban nélkülözhetetlen** a lovak, szarvasmarhák, juhok, sertések, szárnyasok, szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére és egészségük épségben tartására legujabban forgalombahozott *Brázay-féle »Kincsem Fluid«* (Kincsem szesz), mely kitűnő hatásánál és a legjobb minőségű anyagokból való összetételénél fogva az összes külföldi szereket felülmulja. Úvegje 2 kor. 80 filléért kapható a gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben, vagy a készítő *Brázay Kálmán* cégnél Budapest, mely 12 üveget tartalmazó postaszállítmányt 30 koronáért bérmentve küld.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdőnyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Uj! Szabadalmazott „Törekbontó“ Uj!

A legjobb! A szemek kivetését a törekkkel ugyiszólván teljesen meggátolja. A változó viszonyok szerint a törekkkel percenként 900—1000 szem távozik; a „Szabadalmazott Törekbontó“ ezen számot 10—50-re redukálja.

Minden gépre alkalmazható!

Ezen Törekbontót bárki a helyszínen felszerelheti, a gép e célból átalakítást nem igényel és ami fő, olcsó. Felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál:

B. Bak Sándor, gép-épület és műlakatos munkák gyára,

Telefon 508. sz.

2432

Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

50 q vetőmag árpát és
50 q tengerit veszek direkt eladóktól. Mintát és árajánlatot kér a bilaki uradalom;
_____ posta helyben. _____
2426

Gépészi, esetleg gépész-kovácsi állást keresek Szent György napra, uradalomba.
30 éves nős, gyermektelen, az összes gazd. gépek kezeléséből kiváló jó gyakorlatom van és elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezem.
Cimem: Józsa István gépész.
Körtkapu, u. p. Szász Régen.
(A gőzmalomban.) 2427

PRÉSELT Elad,
Alomszalmát
Keres triörözött tavaszi bükköny 2410
Baró Bánffy Dezső kissármási gazdasága, posta, távirda, vasut helyben.

Kalazótégla és tetőcserep

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által
Dr. GASPARY gépein
Cement lapok, Cement ürtömbök,
Cement alagsővek, Cement salak-téglák.
Formák: Vízvezeték-csővek, Ablak-keretezések.
Kerítés-oszlopok, Határkövek stb.
Különlegességi gépgyár.

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,

80. sz. arjegyzek díjmentesen.

Három darab vetőgép,

11, 13 és 15 soros,
egészen ujan,

a legjobb gyárból, eladó
magas engedménnyel!
Megtekinthetők: Kolozsvár, Attila-utca 8. sz. a.
Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Városhoz közeli
vagy jó vasuti össze-
kötetési nagyobb
60—2000 holdas
birtokot
bérbe, vagy meg-
vételre sürgősen
keresek.
Cimem a kiadóban
(r. y.) alatt.

Eladó

Szimentháli faj

18 drb borjas és erősen vemhes fiatal tehén, 80 fillér krg.-kint élő sulyban;
18 drb egy éves üsző és ökörborju
1 koronával kgr.-kint.

Értekezhetni: Klein Jakab birtokosnál,
Szinye, u. p. Alparét, pr. Dés.

OBBERDING ANTAL

vízvezeték és csatornázási vállalata
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, closetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. -- Továbbá készít vidéken vízvezetékot szivattyú állomással vagy forrás felelővel. -- Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden e szakmába vágó javításokat pontosan és a legjutányosabban.
2436

Erdélyi első szőlőoltványtelep
Medgyes, Nagykükülmegye.

Elsőrangú beszerzési forrás.

Szállit: A legkiválóbb fásoltványokat, valamint csodaszép amerikai alany-, hazai sima- és gyökeres veszőket, a saját nagykiterjedésű, mintaszerűen kezelt amerikai anyatelep és szőlőgazdaságából.

Szőlőművelési utmutatást tartalmazó arjegyzék, magyar, német és román nyelvben, kívánatra ingyen küldetik.

Szigoru válogatás, lelkiismeretes — kiszolgálás, közismeretes. —

A t. közönség becses megbízását kéri:

Ambrosi Mihály,

szőlőnagybirtokos, az erdélyi sz. gazdasági egyesület szőlészeti bizottság elnöke.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK
ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősétátér. Fótér 9.

1729 Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

ELADÓ özv. báró **Bornemisza Andrásné** szül. gróf Teleki Polixéna ömelt, komlód-oroszfai gazdaságában: =====

Óborok 5 és 10 évesig rizling és carbenet mintegy 120 hectolit. 50 lit. nagyobb mennyiségben rendelhető hordókban vagy palackokban, ára 1 kor. 20 fillértől 2 Koronáig, minőség szerint Nagy mennyiségben egyezség szerint némi árengedmény.

Erdélyi magyar bika, gróf Wass Albert és Sperker Ferenc-féle tenyészetekből vásárolt apaállatok után nevelése, 20 drb 2 éves, ára 800—900 Kor. között drbja, 3 drb 2 $\frac{1}{2}$ éves 1100—1200 Kor. árban. Mind legelőn nevelve, erős csontozatu, jól fejlett állatok.

Több drb borjuzó és kis borjas bival tehén és 12 drb 2 és 3 éves bivalbika különböző árakban.

Lovak, 4 drb 6 és 7 éves, sötétbarna, öt éves 154—156 cm. magas, hámos és hátas, 8 drb 4 és 5 éves 156 cm. magas, piros pej és köztük 2 sárga, hámba betanított csikó, részben kancák és herélték.

Mind házi nevelésű, ménesben igen kitűnő, erős,

részben gyergyólipicai fajlovak. Páronként a vevő választására 1200 Kor., 600 ft.

Két drb. 6 éves (egyik fakó egyik setétpéj) 162—64 cm. magas, kitűnő hámos kanca, a pej csikozó, meklenburgi ménnel fedezve, áruk 1200 Kor.

Egy drb. fekete, meklenburgi apától és az előbb irt erdélyi csikozó nagy kancától származó, igen szép és erős 2 éves mén csikó, ára 2000 Korona. Hibátlan, szabadon van nevelve.

Négy drb 5 és 6 éves, 130—135 cm. magas poni hegyi fekete kanca, hámos és hátas, igen jó menők és hibátlanok. A négy darabnak ára együtt 1200 Korona. Igen szép gyerekfogatnak.

Egy waggon amerikai utántermelésű tavaszbuza 29 Korona.

Egy waggon hanna árpa 27 Kor. a vevő zsákjaiba.

Borok és vetőmag bármikor eladható és szállítható.

Az állatok csakis április hó 15-ike után kerülnek eladásra.

Bővebb felvilágosítással szolgál s venni szándékozók óhajtására esetleg kocsit küld állomáshoz

Komlódon.

Engi Elek tisztartó,

u. p. **Nagynyulas**, vasuti állomás Szentmihálytelke.

2437

ELADÓ

15 drb 11 hónapos elsőrendű kondor-szőrü mangalica tenyészkoça és 9 drb tenyészkan,

darabonként 100 koronáért.

Értekezhetni: Nagy Dénes

földbirtokosnál, Torda. (Torda-Aranyosmegye.)

2431

ELADÓ

dr. Léczfalvi Sipos Aladár szamosfalvi gazdaságában

I-ma baltacim vetőmag,

ab Kolozsvár vagy Apahida vasuti állomás, m/mkint 36 koronáért vásárló zsákjaiban.

A megrendelés dr. Léczfalvi Sipos Aladár ügyvéd irodájában teendő meg Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 35 sz. alatt.

2425

Nagy és kis arankamentes, saját termés; kolozsvári magvizsgáló állomás által megvizsgált

olomzárólt lóheremag

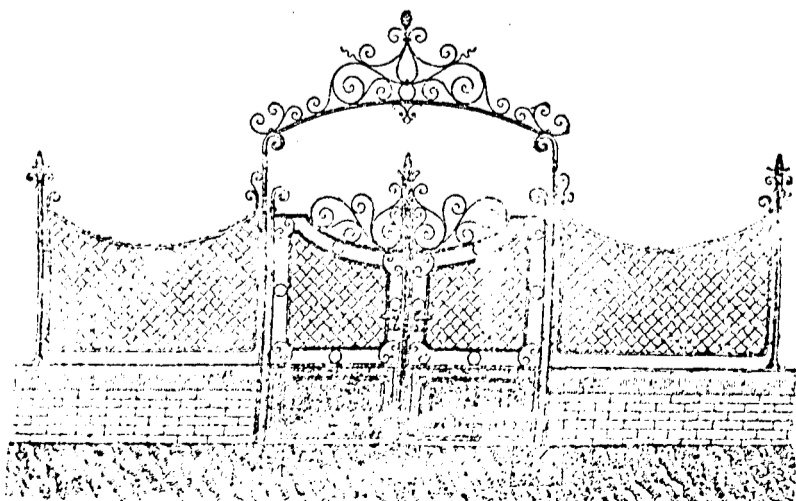
25 mázsa eladó, mázsánként

176 koronáért.

Csik: Ménasági Testvérek egerbegyi gazdaságaiból.

Kolozsvári áruraktárban átvehető, onnan küldhető is. Bővebben: Áruraktár Kolozsvárt, pályaudvar.

2430

LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövét-fonat, kertkerítés és ruganyos acél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. szám.

Telefon szám 439.

Telefon szám 439.

Készít minden e szakba vágó sodrony munkákat izléses kivitelben és gyári áron.

Raktáron minden formájú kerítés, Hungária és 6 sarkos horgonyozott fonatok is méterenként 30 fillértől fölfelé.

Nagy képes árjegyzék és minta fonatok kívánatra ingyen küldetnek

Gazdák Biztosító Szövetkezete

RUDAFEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,981.700.— K
Tartalékok	1,933.963.54
Összesen:	3.915.663.54

1901. évi fölösleg	90.849.— K.
1902. " " "	59.782.26 "
1903. " " "	109.331.75 "
1904. " " "	72.438.28 "
1905. " " "	61.730.60 "
1906. " " "	39.243.65 "
1907. " " "	41.877.32 "
1908. " " "	81.088.76 "
1909. " " "	106.589.64 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok diárányukban ré-

szesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-o. díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1.933.963.54 koronára ragnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és te'világosítással minden irányban készséggel szolgál.
2008 **Az igazgatóság.**

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi **gyógyáru különlegességeiből, kötszerek és betegápolási eszközök**

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK
LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyyszer-, pi-
pere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!
Házilag készitendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMÁKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanilla
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilviorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

RÓTH TESTVÉREK

medgyesi
szőlőoltványtelepét

a t. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mingenki, aki első osztályu, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékszik, sziveskedjék árjegyzéket kérni.

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen védve

Csakis az apáca védőjegyű az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vérköpés, rekedtség, hörgőhurut, tüdőháj, gyomorgörcs és más gyomorhajok, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás, égett sebek, kiütés, nyílalás és különösen influenza ellen stb. használ. 2 kiscsiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy nagy családi nű üveg **6 korona.**

Allein echter Balsam aus der Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi

CENTIFOLIA-KENŐCSE

meglepő, csalhatatlan és utólrhetetlen gyógyíthatásu még a régi, sőt rakos sebeknél, sérüléseknél, daganatoknál, gyulladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, genyedet, sokszor fölöslegessé teszi a fájdalmas operációt. 2 tégely. 3-60 korona.

Cím: Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch. 2309

Eladó

egy darab, 2 éves 10 hónapos tisztavérű **berni fajta** törzskönyvezett

BIKA.

Értekezni lehet:
Gáspár Béla tulajdonossal,
Kolozsvárt,

Kádár-utca 3-ik szám alatt.

Legnagyobb választék és legutányosabb árral kapható.

Divatos férfi **ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és **chiffon ingek**, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fin és **leányka** fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágybuzat szak-szerűen készítve. Olcsó árban található — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és fu-tószőnyeg, gyapjú és csipke-függönyök.

Amerikai önműködő ablak-roletták egyedül főraktár.

VEGYEN! VEGYEN!
Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!
 E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyereségy húzásokon az a sorsjegyet is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyereségy már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyereségye:
egy millió korona.

Huzások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

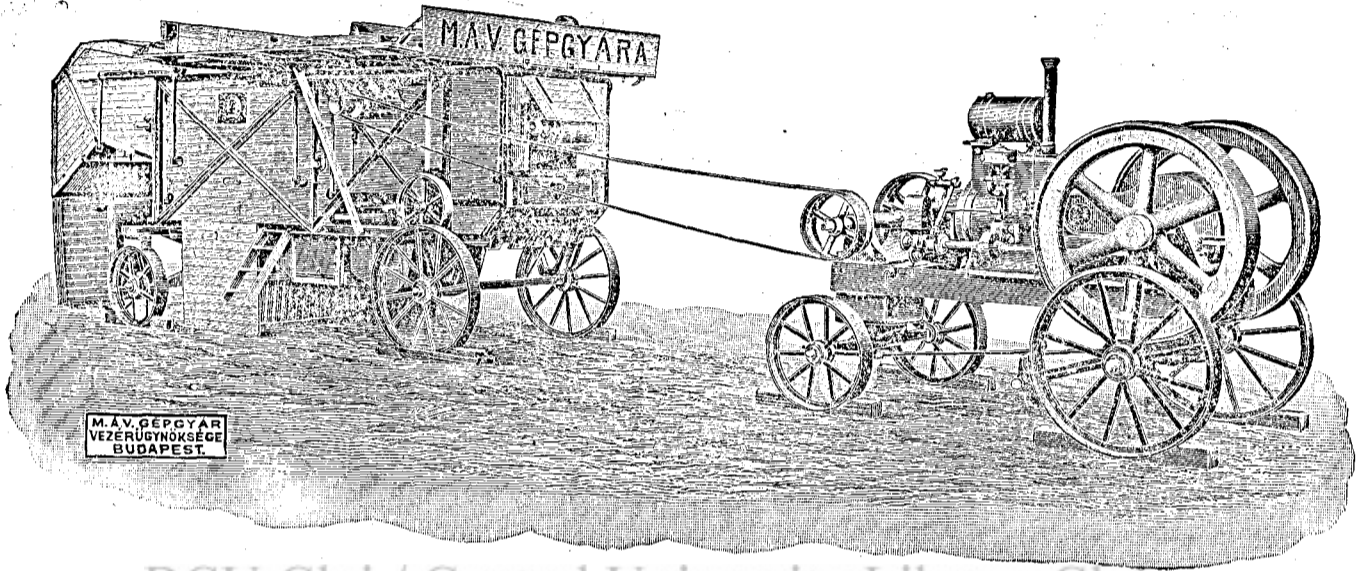
Részletre:
 egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

vagy letétre 20 K foglalói lefizetése után legolcsóbb kamatra.
 A nyereségyek azonnal a vevőt illetik.
 2004 - Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szívesen küldünk arjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

2021

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek felajánló helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. é. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

HUTTER GERŐ

Első Magyar Gőz- és Villamerrőre berendezett

MŰLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkitűnőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült műlépeit.

Sárga műlép 1 kgr. 5 korona.

Fehér műlép 1 klg. 6 korona 50 fillér

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni posta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vágyok:

2133

Teljes tisztelettel:

HUTTER GERŐ, műlépgyáros.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzalog-kölcsönöket, szerzek konvertálok mász intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolándó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zá'ogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelmi Banknál” kifizettetnek.

2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és hányaügynökség GOMBOS BENO Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien II., Handelsquai No 130.
 Minraraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

Eladó

kiváló jó minőségű I. oszt. bor- és
 csemegefajta

szőlőoltványok.

A dicsőszentmártoni szőlőoltványtelep részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- és csemege fajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok kaphatók ezrenként 200 — 260 korona vételárban.

A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg 1910 évre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési utmutatását.

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaság, Dicsőszentmárton és Schöppner Sámuel nyug. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, telepigazgatónak, Dicsőszentmártonba.

2316

Gyökeres szőlőoltvány eladó.

Báró Bernemissza Elemér Hadrévi gazdaságában

Olasz Rizling, Söm (Furmint) fehér és piros Chasselás, Burgundi, Pas-satuti, Leányka, Genuai és Alexándriai Muskotály fajtákból.

Közelebbi értesítéssel szolgál:

Neményi József, jóságfelügyelő,
 Hadrév u. p. Gerend,
 Torda-Aranyosmegye.

2406

Gazdatársaink figyelmébe!

Van szerencsénk tudatni gazdatársainkkal, hogy folyó hó 22-én délelőtt 10¹/₂ órakor a marosvásárhelyi cukorgyár mellett két géprendszerű Kemna-féle forró gőzeke bemutatót rendezünk, amilyen rendszerű még Erdélyben nincsen, melyre gazdatársaink érdeklődését felhívjuk és — Őket szívesen látjuk. —

Hazafias üdvözlettel:

Székely Gazdák Szövetkezete.

2438

Gépész-kovács

kerestetik, ki az összes gazdasági gépek és gőzcéplőgép kezelését és javítását érti.

Cim a kiadóhivatalban.

2424 I.

2383

Vadör

kerestetik, szerény fizetéssel, ki a vad ápolást, ragadozó irtást érti és a nyomozásban perfect.

Cim a kiadóhivatalban.

2421 II.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy nasznait, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
Által a legutányosabb árak mellett ajánlatomak
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, Járgány-cséplőgépek, főhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötő-ő-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerte-hető be. A Fischer-féle szab-impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentősebb uradalmainak és tiszteladójának szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás
Ponyvakölcsönző Intezet.

Tessék ajánlatot kérni!
2260

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő **gőzgépek** bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű **gázgenerátorok** és **gáz-gépek** szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű **gőzkazánok** különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk **Worthington** és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és **jéggyárak**.
Gépberendezések **malmok, téglagyárak, olaj-gyárak** és **kékfestő-gyárak** részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és **szőlőzúzók.**

2010

Alkalmi ajánlat.

Kifogástalanul nevelt pompás **disz- és virágcserejékből** igen nagy készletem van a legszebb fajtálatzatokban. Helyszüke miatt leszallított árak mellett ajánlom a következő gyűjteményeket:

10 diszcsereje	5 fajban	7. — korona
25 diszcsereje	12 fajban	14. — korona
50 diszcsereje	25 fajban	26. — korona
100 diszcsereje	25 fajban	50. — korona
1000 diszcsereje	50 fajban	450. — korona

csomagolással együtt bérmentve a monarchia minden államára szállítva.

E diszcserejék minden kert állandó díszévé lesznek.

Mühle Árpád kertészeti telepe,
Temesvár Árpádtelep.

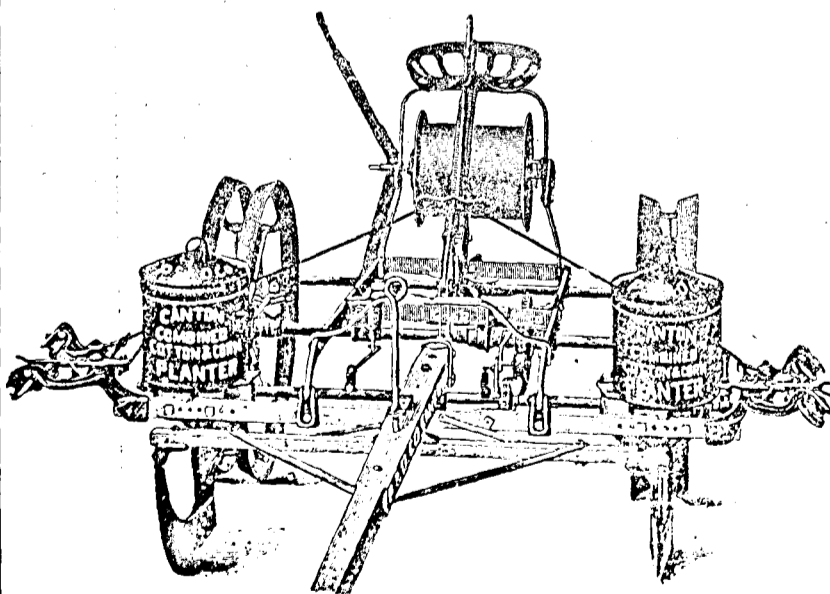
TENGERI ÜLTETÉSE NÉGYZETBEN.

„Senior“

automatikusan 25—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánóság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior“

megkívánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„SENIOR“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7—10 magyar hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907—08—09. években körülbelül 600 példányban kitűnő eredménnyel dolgozott.

Mc CORMICK

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.

Harvesting Machine Company Chicago U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár: